

Κεφάλαιο 5

Κωνσταντινούπολη, 29 Μαΐου 1453, Τρίτη μαύρη και καταραμένη

Έφτασε μια μισάνοιχτη πόρτα, ένα μικρό κενό στο χώρο και το χρόνο, σαν ένα ασημένιο λάθος της Ιστορίας για να πέσει η Πόλη. Εκείνο το πρωί της Τρίτης, 29 Μαΐου του 1453. Έπεσε η Βασιλεύουσα. Βρέθηκα, χωρίς να θυμάμαι πώς, χωρίς να θυμάμαι πότε, να τρέχω στους δρόμους χωρίς λόγο και σκοπό. Μόνο να δω. Να μη χάσω τίποτα, Να προλάβω. Να κλείσω στα μάτια και το νου μου αυτές τις στιγμές, μη χάσω τίποτα, να προλάβω... Λες και ήξερα πως εγώ, ο μικρός και κακομοίρης, θα έπρεπε να διαφυλάξω τα γεγονότα για να τα παραδώσω στις γενιές που θα ρθουν, μακριά και πέρα από την Πόλη. Στους δρόμους ο κόσμος έτρεχε να σωθεί, οι εχθροί λεηλατούσαν και έκαιγαν, κατέστρεφαν, βίαζαν και ποδοπατούσαν. «Εάλω!». Μαγάριζαν τις πάλλευκες κόρες και βεβήλωναν τα ιερά και τα όσια. «Εάλω!». Παντού αντηχούσε

σπαραχτικά μια μόνο λέξη. «Εάλω!». Αχ, Βασιλίδα, Πόλη των πόλεων, Μητέρα των Βασιλιάδων, γραμμένη ήτανε η μοίρα σου καιρό. Δε σε λυπήθηκε ο Θεός, δεν άκουσε τις προσευχές σου και χάθηκες άγρια στα χέρια των απίστων. Μα η μνήμη κι η ιστορία σου ποτέ δε θα χαθούνε, μ' ακούς; Φάρος φωτεινός θα μείνει στους αιώνες, να φωτίζει τα πιο πυκνά σκοτάδια.

Κάπου μου φάνηκε πως είδα τον Αυτοκράτορα, χωρίς τα σκήπτρα και τις φορεσιές του, σαν ένας απλός στρατιώτης, να ορμάει με λύσσα ουρλιάζοντας, με δάκρυα και αίμα να στάζουν από τα μάτια του. Και έτσι χάθηκε ο ημίθεος, ψηλά στα τείχη των Βλαχερνών, σαν ένας απλός στρατιώτης, στο σωρό με τους πολλούς. «Εάλω». Και είπανε πως κι αν τον βρήκε ο Μωάμεθ και έκοψε το κεφάλι του για να το περιφέρει στην Πόλη, ακόμα ξυπνάει στον ύπνο του ιδρωμένος από τον τρόμο. Βλέπει, λέει, πως ζωντανεύει ο Ρήγας και έρχεται καθάλα στο άλογο του να τον αφανίσει. Και τότε κλαίει μόνος του ο μισερός και ντρέπεται και ζητάει συγχώρεση. «Εάλω!».

Τρέχοντας έφτασα στον πύργο του Λέοντος να βοηθήσω τους Κρητικούς να σωθούνε κι αυτοί, να μπουν στα πλοία τους να φύγουν. Και μόλις πλησιάσα λίγο στον πύργο το κατάλαβα. Τι κάνουνε οι παλαβοί; Πολεμάνε ακόμα! Αντιστέκονται ακόμα! Εάλω η Πόλις, μα ο πύργος των Κρητικών δεν έχει πέσει. Γύρω από τον πύργο οι στρατιές μα πάνω του οι Κρητικοί ακόμα κρατάνε και πολεμάνε με λύσσα. Γενναίοι ή τρελοί; Δεν το κατάλαβαν πως έπεσε η Πόλη; Κατάφερα να πλησιάσω τον καπετάν Αντρέα που εκείνη την ώρα, ήδη λαβωμένος από βέλη, έβγαζε το σπαθί του έτοιμος να χυθεί μοναχός του στο μπουλούκι.

- «Καπετάνιε, τι κάνεις; Πάμε να φύγουμε. Εάλω η Πόλη, καπετάνιε, τρέχα μωρέ κι εσύ να σωθείς!»

-«Θα φύγω Μανουήλ», μου είπε, «μα όχι για να σωθώ, παρά για να σώσω. Δεν ήρθε ακόμα η ώρα. Θα φύγουμε σε λίγο, όλοι μαζί. Θα το δεις. Αυτός ο πύργος δεν πρέπει να πέσει, Μανουήλ. Όχι ακόμα.»

Και τράβηξε το σπαθί του ορμώντας σε δυο γενίτσαρους, που μόλις τον είδαν τον κατάμαυρο να τρέχει καταπάνω τους, μπερδευτήκαν οι κακομοίρηδες και γκρεμίστηκαν από τα τείχη.

Κωνσταντινούπολη, 1 Ιουνίου 1453

Δυο μερόνυχτα πολέμησαν οι Κρητικοί στον πύργο του Λέοντος. Δυο μερόνυχτα μαχόταν σαν τα λιοντάρια. Κι ας είχε πέσει η Πόλη, κι ας είχανε νικήσει οι εχθροί. Κι ας είχε σταματήσει να αντηχεί το «Εάλω» πια. Ο πύργος των Κρητικών δεν έπεσε ποτέ. Σαν ένα μαγικό παράλογο μες στον αφρανισμό. Τόσο γενναίοι ήταν οι καπετάνιοι, που ο ίδιος ο Μωάμεθ έδωσε εντολή να μην τους πειράξει κανείς, παρά να τους αφήσουν να μπουν στο καράβι τους και να φύγουν. Από μεγαλοφυχία; Από σεβασμό; Από φόβο; Κανείς δεν ξέρει. Και πέρασαν τα παλικάρια μπροστά από τις στρατιές των γενίτσαρων, παραταγμένοι σαν να παρελαύνουν, με τα μαύρα ρούχα και τα λάβαρα ψηλά, κι αν κάποιος δεν ήξερε, θα λεγε πως είναι του θριάμβου η πορεία αυτή και όχι του διωγμού. Την τρίτη μέρα μπήκαν σε ένα καράβι και σάλπαραν για το νότο. Για τον τόπο τους. Σε κάποιο παράξενο γύρισμα της

μοίρας, μπήκα κι εγώ στο ίδιο καράβι, κουβαλώντας στα χέρια μου το λαβωμένο καπετάνιο, του Αντρέα, που από την πρώτη μέρα δε δέχτηκε να εγκαταλείψει τον πύργο, παρά έμεινε εκεί, να πολεμά, κι ας ήξερε πως η ζωή του σβήνει λίγο-λίγο. Τον Αντρέα, που τον έσφαζαν οι πόνοι, μα είχε ακόμα τα χέρια σταυρωμένα στον κόρφο του.

Το πλοίο έφυγε σούρουπο κι εγώ είχα απομείνει σε κάποιο κατάστρωμα με το βλέμμα καρφωμένο στο βορρά. Στην Πόλη μου, που άφηνα, που ξεμάκρανε σιγά-σιγά μέχρι που έγινε μια κουκίδα και χάθηκε από τα μάτια μου. Έτσι απλά, έσβησε η Βασιλεύουσα και τότε, μόνο τότε, έκλαψα.

